

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 26. januarja 2017*

„Pritožba — Omejevalni sporazumi — Belgijski, nemški, francoski, italijanski, nizozemski in avstrijski trg kopalniške opreme — Usklajevanje prodajnih cen in izmenjava občutljivih poslovnih informacij — Uredba (ES) št. 1/2003 — Člen 23(2) — Zgornja meja 10 % prometa — Smernice o načinu določanja glob iz leta 2006 — Načelo prepovedi retroaktivnosti — Izvajanje neomejene pristojnosti — Predolgo trajanje postopka“

V zadevi C-604/13 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 25. novembra 2013,

Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG s sedežem v Iserlohnu (Nemčija), ki jo zastopata H. Janssen in T. Kapp, odvetnika,

pritožnica,

drugi stranki v postopku sta

Evropska komisija, ki jo zastopata F. Castillo de la Torre in L. Malferrari, agenta, skupaj z A. Böhlkejem, odvetnikom, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka na prvi stopnji,

Svet Evropske unije,

intervenient na prvi stopnji,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Tizzano, podpredsednik Sodišča, v funkciji predsednika prvega senata, M. Berger, sodnica, E. Levits, S. Rodin (poročevalec) in F. Biltgen, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Wathelet,

sodni tajnik: K. Malacek, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 10. septembra 2015,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nemščina.

Sodbo

- 1 Družba Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG s pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 16. septembra 2013, Dornbracht/Komisija (T-386/10, v nadaljevanju: izpodbijana sodba, EU:T:2013:450), s katero je zadnjenavedeno zavrnilo njeno tožbo za razglasitev ničnosti Sklepa Komisije C(2010) 4185 final z dne 23. junija 2010 v zvezi s postopkom uporabe člena 101 PDEU in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/39092 – kopalniška oprema) (v nadaljevanju: sporni sklep) v delu, ki se nanaša nanjo, ali podredno, za znižanje globe, ki ji je bila s tem sklepom naložena.

Pravni okvir

Uredba (ES) št. 1/2003

- 2 Uredba Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov [101] in [102 PDEU] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205) v odstavkih 2 in 3 člena 23 določa:

„2. Komisija lahko podjetjem in podjetniškim združenjem z odločbo naloži globe, kadar naklepno ali iz malomarnosti:

(a) kršijo člen [101] ali člen [102 PDEU], [...]

[...]

Za vsako podjetje ali podjetniško združenje, udeleženo pri kršitvi, globa ne presega 10 % njegovega celotnega prometa v predhodnem poslovnem letu.

[...]

3. Pri določanju višine globe se upošteva teža, pa tudi trajanje kršitve.“

Smernice iz leta 2006

- 3 Smernice o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 (UL 2006, C 210, str. 2, v nadaljevanju Smernice iz leta 2006), v točki 2 določajo, da mora v zvezi z določitvijo glob „Komisija [...] upoštevati trajanje in težo kršitve“ in da „naložena globa ne sme presehati omejitev, določenih v drugem in tretjem pododstavku člena 23(2) Uredbe št. 1/2003“.
- 4 Točke 19, 21, 23 in 37 smernic iz leta 2006 določajo:

„19. Osnovni znesek globe bo povezan z deležem vrednosti prodaje, določenim glede na stopnjo teže kršitve, pomnoženo s številom let trajanja kršitve.

[...]

21. Praviloma bo upoštevani delež vrednosti prodaje določen v višini do 30 % vrednosti prodaje.

[...]

23. Horizontalni sporazumi [...] o določitvi cen [...], ki so na splošno tajni, štejejo zaradi svoje narave same med najtežje omejitve konkurence. Z vidika politike konkurence jih je treba preganjati z visokimi globami. Posledično bo upoštevani delež prodaje pri takih kršitvah na splošno v zgornjem delu omenjenega razpona.

[...]

37. V teh smernicah je predstavljena splošna metodologija za določanje glob, vendar lahko Komisija zaradi posebnosti posamezne zadeve ali potrebe po zagotavljanju odvratilnega učinka v posamezni zadevi utemeljeno odstopi od te metodologije ali omejitev, določenih v točki 21.“

Dejansko stanje in sporni sklep

- 5 Dejansko stanje spora je bilo navedeno v točkah od 1 do 29 izpodbijane sodbe in ga je mogoče povzeti tako.
- 6 Pritožnica je družba nemškega prava, ki proizvaja med drugim kopalniške armature.
- 7 Družba Masco Corp. in njene hčerinske družbe, med njimi Hansgrohe AG, ki proizvaja kopalniške armature, in Hüppe GmbH, ki proizvaja zaslone za prhanje, so 15. julija 2004 obvestile Komisijo o obstoju omejevalnega sporazuma v sektorju kopalniške opreme in zaprosile za imuniteto pred globami na podlagi Obvestila Komisije o imuniteti pred globami in zmanjševanju glob v primerih kartelov (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 155), če jim ta ne bi bila priznana, pa za znižanje teh glob.
- 8 Komisija je 9. in 10. novembra 2004 opravila nenapovedane preglede v prostorih več nacionalnih družb in panožnih združenj, ki delujejo v sektorju kopalniške opreme. Komisija je najprej med 15. novembrom 2005 in 16. majem 2006 na več od teh družb in združenj, tudi na pritožnico, naslovlila zahteve za informacije, nato pa je 26. marca 2007 sprejela obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah. To je bilo med drugim vročeno pritožnici.
- 9 Komisija je 23. junija 2010 na podlagi zaslišanja, ki je potekalo od 12. do 14. novembra 2007, poslanega dopisa z dne 9. julija 2009 o ugotovljenih dejstvih in zahtev po dodatnih informacijah, ki so bile nato naslovljene zlasti na pritožnico, sprejela sporni sklep. S tem sklepom je ugotovila obstoj kršitve člena 101(1) PDEU in člena 53 Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru z dne 2. maja 1992 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 52, str. 3, v nadaljevanju: Sporazum EGP) v sektorju kopalniške opreme. Ta kršitev, pri kateri naj bi bilo udeleženih 17 podjetij, naj bi potekala v različnih obdobjih med 16. oktobrom 1992 in 9. novembrom 2004 in naj bi zajemala vse protikonkurenčne sporazume in usklajena ravnanja na belgijskem, nemškem, francoskem, italijanskem, nizozemskem in avstrijskem ozemlju. Proizvodi, na katere se je nanašal omejevalni sporazum, so kopalniška oprema, ki je del ene od treh podskupin teh proizvodov: kopalniške armature, zasloni za prhanje in z njimi povezana dodatna oprema ter keramični izdelki.
- 10 Komisija je natančneje glede pritožnice, ki proizvaja izdelke, ki spadajo v prvo od treh podskupin proizvodov, v členu 1(2) spornega sklepa ugotovila, da kršitev zajema udeležbo pri trajajočem sporazumu ali usklajenem ravnanju v sektorju kopalniške opreme na nemškem in avstrijskem ozemlju od 6. marca 1998 do 9. novembra 2004.
- 11 Komisija je iz tega razloga pritožnici v členu 2(6) spornega sklepa naložila globo v višini 12.517.671 EUR.
- 12 Komisija se je pri izračunu te globe oprla na Smernice iz leta 2006, zlasti na njihove točke od 20 do 24.

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

- 13 Družba Aloys F. Dornbracht je 8. septembra 2010 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča zoper sporni sklep vložila ničnostno tožbo, v kateri je navedla osem tožbenih razlogov.
- 14 Prvi tožbeni razlog se je v bistvu nanašal na napako, ki naj bi jo Komisija ob ugotavljanju očitane kršitve in določanju zneska globe, ki je bila naložena pritožnici, storila pri presoji glede na člen 23(3) Uredbe št. 1/2003, drugi tožbeni razlog se je nanašal na kršitev člena 23(3) te uredbe, ki je posledica napačne uporabe zgornje meje 10 % iz člena 23(2) navedene uredbe, tretji tožbeni razlog se je nanašal na neupoštevanje individualnega sodelovanja pritožnice pri ugotovljeni kršitvi, s čimer naj bi bilo kršeno načelo enakega obravnavanja, četrti tožbeni razlog se je nanašal na neupoštevanje predhodnih sklepov Komisije, s čimer je kršeno načelo enakega obravnavanja, peti tožbeni razlog se je nanašal na neupoštevanje omejenih gospodarskih zmogljivosti pritožnice, s čimer je kršeno načelo sorazmernosti, šesti tožbeni razlog se je nanašal na kršitev načela prepovedi retroaktivnosti, ki je posledica uporabe Smernic iz leta 2006, sedmi tožbeni razlog se je nanašal na to, da člen 23(3) iste uredbe krši načelo zakonitosti v kazenskem pravu, osmi tožbeni razlog pa se je nanašal na nezakonnost Smernic iz leta 2006, ker je z njimi Komisiji podeljena preširoka diskrecijska pravica.
- 15 Splošno sodišče je z izpodbijano sodbo tožbo v celoti zavrnilo.

Predlogi strank pred Sodiščem

- 16 Pritožnica Sodišču predlaga, naj:
- izpodbijano sodbo razveljavi;
  - razglasi ničnost izpodbijanega sklepa v delu, ki jo zadeva;
  - podredno, ustrezno zmanjša znesek globe, ki ji je bila naložena v izpodbijanem sklepu;
  - Komisiji naloži plačilo stroškov;
- 17 Komisija Sodišču predlaga, naj:
- pritožbo zavrne in
  - pritožnici naloži plačilo stroškov.

Pritožba

- 18 Pritožnica v utemeljitev pritožbe navaja šest pritožbenih razlogov. Prvi pritožbeni razlog se nanaša na kršitev člena 23(3) Uredbe št. 1/2003 ter načel zakonitosti v kazenskem pravu, enakega obravnavanja in sorazmernosti, ki naj bi bila posledica napačne uporabe zgornje meje 10 %, določene v členu 23(2) te uredbe. Pritožnica z drugim pritožbenim razlogom Splošnemu sodišču očita, da je v izpodbijani sodbi napačno zavrnilo ugovor nezakonnosti Smernic iz leta 2006. Tretji pritožbeni razlog se nanaša na to, da naj Splošno sodišče ne bi sankcioniralo kršitve točke 37 Smernic iz leta 2006, ki naj bi jo storila Komisija. Pritožnica s četrtim pritožbenim razlogom uveljavlja kršitev načela prepovedi retroaktivnosti, ki je posledica uporabe Smernic iz leta 2006 v obravnavanem primeru. Peti pritožbeni razlog se nanaša na napačno uporabo prava pri izračunu zneska globe, ki ji je bila naložena. Nazadnje, šesti pritožbeni razlog se nanaša na kršitev načela razumnega trajanja postopka.

Prvi pritožbeni razlog: napačna uporaba zgornje meje 10 %, določene v členu 23(2) Uredbe št. 1/2003

Trditve strank

- 19 Pritožnica s prvim pritožbenim razlogom, usmerjenim zoper točke od 213 do 227 izpodbijane sodbe, Splošnemu sodišču očita, da je kršilo člen 23(3) Uredbe št. 1/2003 ter načela zakonitosti v kazenskem pravu, enakega obravnavanja in sorazmernosti s tem, da je menilo, da je z mejo 10 %, določeno v členu 23(2) te uredbe, naložena zgornja meja, ki se uporablja samo za končni znesek globe, pri čemer je zanikalo nezakonitost določitve zneska globe, ki ga je Komisija naložila v obravnavanem primeru, in se postavilo v položaj nemožnosti znižanja te globe. Posledica take razlage naj bi bila, da se skoraj v vseh primerih naloži globa v znesku, ki ustreza 10 % celotnega prometa zadevnega podjetja, in sicer ne glede na težo in trajanje zadevne kršitve.
- 20 Pritožnica s sklicevanjem zlasti na odločbo Kartellsenat des Bundesgerichtshofs (senat zveznega sodišča, pristojen na področju omejevalnih sporazumov, Nemčija) trdi, da z mejo 10 %, določeno v členu 23(2) navedene uredbe, ni naložena taka zgornja meja, ampak naj bi bila določena najvišja raven razpona naloženih glob, ki bi se jo moralo uporabiti samo za najtežje kršitve. Tak pristop naj bi omogočal primerno upoštevanje teže in trajanja kršitve, kot je določeno v členu 23(3) iste uredbe.
- 21 Po mnenju Komisije je treba prvi pritožbeni razlog zavreči kot nedopusten ali vsekakor zavrniti kot neutemeljen.

Presoja Sodišča

- 22 Pritožnica, prvič, s prvim pritožbenim razlogom Splošnemu sodišču v bistvu očita, da je napačno razlagalo člen 23(2) Uredbe št. 1/2003 s tem, da je menilo, da je s tem členom naložena zgornja meja, zato je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče – ker ni ugodilo temu tožbenemu razlogu – v točki 216 izpodbijane sodbe pravilno navedlo, da iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da je treba zgornjo mejo 10 % prometa iz te določbe upoštevati le pri končnem znesku globe in da ta določba Komisiji ne preprečuje, da med različnimi fazami izračuna globe določi vmesni znesek, ki je višji od te zgornje meje, če končni znesek globe te zgornje meje ne presega (glej med drugim sodbe z dne 28. junija 2005, Dansk Rørindustri in drugi/Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, EU:C:2005:408, točki 277 in 278; z dne 29. junija 2006, SGL Carbon/Komisija, C-308/04 P, EU:C:2006:433, točka 82, in z dne 12. julija 2012, Cetarsa/Komisija, C-181/11 P, neobjavljena, EU:C:2012:455, točka 80).
- 23 Drugič, glede očitkov v zvezi s tem, da je Splošno sodišče kršilo člen 23(3) Uredbe št. 1/2003 ter torej načela zakonitosti v kazenskem pravu, enakega obravnavanja in sorazmernosti, ker naj ne bi primerno upoštevalo teže in trajanja kršitev, je treba opozoriti, da iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da je to, da se zaradi uporabe zgornje meje 10 % iz člena 23(2), drugi pododstavek, te uredbe nekateri dejavniki, kot sta teža in trajanje kršitev, dejansko ne pokažejo v znesku naložene globe, zgolj posledica uporabe te zgornje meje pri končnem znesku (glej med drugim sodbi z dne 28. junija 2005, Dansk Rørindustri in drugi/Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, EU:C:2005:408, točka 279, in z dne 12. julija 2012, Cetarsa/Komisija, C-181/11 P, neobjavljena, EU:C:2012:455, točka 81).
- 24 Z zgornjo mejo 10 % se namreč želi preprečiti nalaganje glob, za katere je predvidljivo, da jih podjetja ob upoštevanju svoje velikosti, kot jo, čeprav približno in nepopolno, določa njihov promet, ne bodo mogla plačati (sodbi z dne 28. junija 2005, Dansk Rørindustri in drugi/Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, EU:C:2005:408, točka 280, in z dne 12. julija 2012, Cetarsa/Komisija, C-181/11 P, neobjavljena, EU:C:2012:455, točka 82).

- 25 Gre torej za zgornjo mejo, ki se enotno uporablja za vsa podjetja in je predpisana glede na velikost vsakega od njih z namenom preprečitve čezmernih in nesorazmernih glob. Namen te zgornje meje je tako drugačen in neodvisen od namena meril teže in trajanja kršitve (sodbi z dne 28. junija 2005, Dansk Rørindustri in drugi/Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, EU:C:2005:408, točki 281 in 282, ter z dne 12. julija 2012, Cetarsa/Komisija, C-181/11 P, neobjavljena, EU:C:2012:455, točka 83).
- 26 Iz tega sledi, da je treba trditve glede nezadostnega upoštevanja teže in trajanja kršitev zaradi uporabe najvišje zgornje meje, določene v členu 23(2) Uredbe št. 1/2003, zavrni.
- 27 V teh okoliščinah je treba prvi pritožbeni razlog zavrni kot neutemeljen.

Drugi pritožbeni razlog: ugovor nezakonnosti Smernic iz leta 2006

Trditve strank

- 28 Pritožnica z drugim pritožbenim razlogom zatrjuje, da je Splošno sodišče s tem, da je zavrnilo ugovor nezakonnosti Smernic iz leta 2006, ki se je nanašal na to, da v njih nista upoštevani merili trajanja in teže kršitve, ki so jih storila podjetja, ki proizvajajo en proizvod, kršilo člen 23(3) Uredbe št. 1/2003.
- 29 V zvezi s tem pritožnica s sklicevanjem na trditve, ki jih je navedla v tožbi na prvi stopnji, trdi, da so Smernice iz leta 2006 nezakonite, saj sta z njimi kršeni načeli zakonitosti in pravne varnosti ter v njih nikakor ni določena nobena določba glede podjetij, ki proizvajajo en proizvod.
- 30 Pritožnica navaja, da Smernice iz leta 2006 – drugače kot Smernice o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) uredbe št. 17 in členom 65(5) pogodbe ESPJ (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 171, v nadaljevanju: Smernice iz leta 1998) – na splošno vodijo do tega, da se meja 10 % preseže zlasti za nediferencirana podjetja, ki proizvajajo en proizvod. Uporaba metode izračuna glob, opisana v Smernicah iz leta 2006, naj bi pripeljala do tega, da se merili trajanja in teže kršitev, ki jih storijo ta podjetja, na kateri napotuje člen 23(3) Uredbe št. 1/2003, ne upoštevata primerno. Skoraj sistematično nalaganje sankcij v višini 10 % prometa naj bi kršilo tudi načelo enakega obravnavanja.
- 31 Po mnenju Komisije je treba drugi pritožbeni razlog zavreči kot nedopusten ali vsekakor zavrni kot neutemeljen.

Presoja Sodišča

- 32 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča iz člena 256 PDEU, člena 58, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije ter členov 168(1)(d) in 169(2) Poslovnika Sodišča izhaja, da je treba v pritožbi jasno navesti izpodbijane elemente sodbe ali sklepa, katerih razveljavitev se predlaga, ter pravne trditve, ki ta predlog posebej utemeljujejo. Slednje zahteve po obrazložitvi, ki izhaja iz teh določb, ne izpolnjuje pritožba, ki samo dobesečno navaja razloge in trditve, ki so bili predloženi že Splošnemu sodišču, skupaj s tistimi, ki so temeljili na dejstvih, ki jih je to sodišče izrecno zavrnilo, ne da bi vsebovala navedbe, s katerimi bi natančneje opredelila napačno uporabo prava v izpodbijani sodbi. Taka pritožba namreč dejansko pomeni predlog za ponovno obravnavanje tožbe, vložene pri Splošnem sodišču, za kar pa Sodišče ni pristojno (glej zlasti sodbi z dne 30. junija 2005, Eurocermex/UUNT, C-286/04 P, EU:C:2005:422, točki 49 in 50, ter z dne 12. septembra 2006, Reynolds Tobacco in drugi/Komisija, C-131/03 P, EU:C:2006:541, točki 49 in 50).

33 Ugotoviti je treba, da se z drugim pritožbenim razlogom, ki ga je navedla pritožnica, v delu, v katerem se Splošnemu sodišču očita, da je zavrnilo ugovor nezakonitosti Smernic iz leta 2006, samo ponavljajo trditve, ki so bile že navedene na prvi stopnji.

34 Ta pritožbeni razlog je torej treba zavreči kot nedopusten.

Tretji pritožbeni razlog: Komisija z določitvijo pavšalnih zneskov in ob kršitvi načela enakega obravnavanja ni upoštevala posamične udeležbe pritožnice

35 Pritožnica s tretjim pritožbenim razlogom, navedenim v utemeljitev pritožbe, Splošnemu sodišču v bistvu očita, da je ob preizkusu tega, ali je Komisija pri določitvi globe, opisani v točki 37 Smernic iz leta 2006, izvrševala diskrecijsko pravico, napačno uporabilo pravo.

36 Vendar je treba ugotoviti, da pritožnica s tem pritožbenim razlogom ne opredeli točk izpodbijane sodbe, v katerih naj bi bilo pravo napačno uporabljeno.

37 Zato je treba v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 32 te sodbe, ta pritožbeni razlog prav tako zavreči kot nedopusten.

Četrty pritožbeni razlog: kršitev načela prepovedi retroaktivnosti

Trditve strank

38 Pritožnica s četrtyim pritožbenim razlogom Splošnemu sodišču očita, da je med drugim v točkah 87 in 90 izpodbijane sodbe s tem, da je menilo, da je izračun globe, ki ga je Komisija opravila s Smernicami iz leta 2006, zakonit, čeprav je bila očitana kršitev storjena, ko so veljale Smernice iz leta 1998, kršilo načelo prepovedi retroaktivnosti.

39 Glede tega pritožnica poudarja, da je Sodišče v sodbi z dne 28. junija 2005, Dansk Rørindustri in drugi/Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, EU:C:2005:408, točka 231), sicer razsodilo, da je lahko Komisija, ne da bi kršila načelo prepovedi retroaktivnosti, izračunala znesek globe na podlagi Smernic iz leta 1998, čeprav so bile te sprejete po storitvi zadevne kršitve v tej zadevi, saj so bile navedene smernice in nova metoda izračuna, ki jo prinašajo, ob tej storitvi razumno predvidljive. Vendar po mnenju pritožnice v zadevi, v kateri je bila izdana navedena sodba, ob storitvi kršitve ni bilo smernic, tako da se je pojavilo vprašanje, ali je treba globo izračunati na podlagi novih smernic, ki jih je Komisija prvič sprejela leta 1998. Ta položaj pa bi bilo treba – drugače, kot naj bi Splošno sodišče menilo v izpodbijani sodbi – razlikovati od položaja, v katerem so se smernice uporabljale takrat, ko je bila kršitev storjena, ampak so bile po tej storitvi nadomeščene ali spremenjene z novimi smernicami. V zadnjenavedenem položaju naj bi se postavljalo vprašanje, katere smernice – stare ali nove – je treba uporabiti za izračun zneska globe. To, da je Splošno sodišče za drugi položaj uporabilo rešitev, sprejeto v sodbi z dne 28. junija 2005, Dansk Rørindustri in drugi/Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, EU:C:2005:408), naj bi bilo v nasprotju z načeli enakega obravnavanja in varstva legitimnih pričakovanj.

40 Če bi bilo smernice mogoče vedno spremeniti z retroaktivnim učinkom, kot naj bi menilo Splošno sodišče, te vsekakor ne bi mogle izpolnjevati funkcije zagotavljanja pravne varnosti podjetij, ki jim je pripisana v skladu s sodno prakso Sodišča.

41 Komisija predlaga zavrnitev četrtega pritožbenega razloga. Meni zlasti, da učinkovita uporaba pravil Unije na področju konkurence zahteva, da lahko ta institucija kadar koli prilagodi višino glob potrebam te politike.

Presoja Sodišča

- 42 Navesti je treba, da v skladu z ustaljeno sodno prakso za izračun glob, naloženih za kršitve na področju konkurence, uporaba novih smernic, kot so te iz leta 2006, in zlasti nova metoda izračuna zneska globe, ki jo te smernice prinašajo, tudi če so bile kršitve storjene pred sprejetjem ali spremembo navedenih smernic, ne krši načela prepovedi retroaktivnosti, če so bile te nove smernice in ta metoda razumno predvidljive takrat, ko so bile zadevne kršitve storjene (glej v tem smislu med drugim sodbe z dne 28. junija 2005, Dansk Rørindustri in drugi/Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, EU:C:2005:408, točke 217, 218 in od 227 do 232; z dne 18. maja 2006, Archer Daniels Midland in Archer Daniels Midland Ingredients/Komisija, C-397/03 P, EU:C:2006:328, točka 25; z dne 18. julija 2013, Schindler Holding in drugi/Komisija, C-501/11 P, EU:C:2013:522, točka 75, ter z dne 14. septembra 2016, Ori Martin in SLM/Komisija, C-490/15 P in C-505/15 P, neobjavljena, EU:C:2016:678, točke od 82 do 94).
- 43 Splošno sodišče s tem, da je v točki 90 izpodbijane sodbe navedlo, da Komisija s tem, da je za izračun globe, s katero je sankcionirala kršitev, ki jo je pritožnica storila pred njihovim sprejetjem, uporabila Smernice iz leta 2006, ni kršila načela prepovedi retroaktivnosti, torej nikakor ni napačno uporabilo prava.
- 44 Iz tega je mogoče sklepati, da je treba četrti pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Peti pritožbeni razlog: napačna uporaba prava pri izračunu zneska globe

Trditve strank

- 45 S petim pritožbenim razlogom, ki ima tri dele, pritožnica trdi, da je Splošno sodišče pri izračunu zneska globe, ki ji je bila naložena, napačno uporabilo pravo.
- 46 Pritožnica s prvim delom tega pritožbenega razloga trdi, prvič, da Splošno sodišče s tem, da je v točkah od 165 do 168 izpodbijane sodbe menilo, da bi morala Komisija v fazi izračuna zneska globe, naložene pritožnici, upoštevati to, da se je geografski obseg kršitve razširjal na ozemlju dveh držav članic, ne pa šestih, ni moglo v točkah 249 in 250 izpodbijane sodbe sprejeti istih koeficientov „teža kršitve“ in „dodatni znesek“, kot sta tista, ki ju je Komisija določila v spornem sklepu in ki sta bila uporabljena za preostale udeležence tega omejevalnega sporazuma, ki so sodelovali pri kršitvi v od treh do šestih državah članicah. Splošno sodišče naj s tem namreč ne bi individualiziralo kazni, naloženih zadevnim podjetjem.
- 47 Drugič, Splošno sodišče naj bi v točki 249 izpodbijane sodbe s tem, da je upoštevalo trajanje kršitve v okviru presoje njene teže, čeprav naj bi bilo treba težo in trajanje kršitve upoštevati ločeno, storilo napako pri presoji. Splošno sodišče naj bi s tem merilu trajanja kršitve pripisalo prevelik pomen.
- 48 Tretjič, v izpodbijani sodbi naj ne bi bilo elementov, ki jih je Splošno sodišče upoštevalo za določitev zneska naložene globe, kar naj bi preprečevalo vsakršen nadzor tega zneska, tako da naj bi bila izpodbijana sodba pomanjkljivo obrazložena.
- 49 Z drugim delom petega pritožbenega razloga pritožnica Splošnemu sodišču očita, da ni navedlo številnih napak pri presoji, ki naj bi jih storila Komisija, in da ni upoštevalo nekaterih elementov za določitev zneska globe, med njimi tega, da proizvodi pritožnice, ki so bili predmet kršitve, spadajo samo v eno od treh skupin proizvodov, na katere se nanašajo zadevni sporazumi. Tako naj bi morale Splošno sodišče v točkah od 168 do 179 izpodbijane sodbe upoštevati to, da je intenzivnost kršitve manjša, če podjetje pri njej sodeluje le za proizvode, ki spadajo samo v eno od treh zadevnih skupin. Poleg tega naj bi bila ugotovitev v točki 114 izpodbijane sodbe, v skladu s katero je pritožnica prepozno izpodbijala to, da je vedela, da se je kršitev nanašala na tri skupine proizvodov, napačna.

- 50 S tretjim delom navedenega pritožbenega razloga, ki se nanaša na točke od 192 do 200 izpodbijane sodbe, pritožnica Splošnemu sodišču očita, da v nasprotju z zahtevami iz Smernic iz leta 1998 ni upoštevalo tega, da je pri izvedbi kršitve imela zgolj vlogo „sledi svojemu vodji“.
- 51 Komisija izpodbija utemeljenost petega pritožbenega razloga.

Presoja Sodišča

- 52 Najprej je treba spomniti, da sistem sodnega nadzora odločb Komisije v zvezi s postopki na podlagi členov 101 in 102 PDEU zajema nadzor nad zakonitostjo aktov institucij, določen v členu 263 PDEU, ki se lahko na podlagi člena 261 PDEU in na predlog tožečih strank dopolni z izvajanjem neomejene pristojnosti Splošnega sodišča glede sankcij, ki jih na tem področju naloži Komisija (glej v tem smislu sodbi z dne 10. julija 2014, Telefónica in Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, točka 42, in z dne 21. januarja 2016, Galp Energía España in drugi/Komisija, C-603/13 P, EU:C:2016:38, točka 71).
- 53 Obseg te neomejene pristojnosti Splošnega sodišča je, drugače kot nadzor zakonitosti iz člena 263 PDEU, strogo omejen na določitev zneska globe. Nanaša se le na njegovo presojo globe, ki jo je naložila Komisija, izključena pa je vsakršna sprememba elementov, ki tvorijo kršitev, ki jo je Komisija zakonito ugotovila v sklepu, o katerem odloča Splošno sodišče (glej v tem smislu sodbo z dne 21. januarja 2016, Galp Energía España in drugi/Komisija, C-603/13 P, EU:C:2016:38, točki 76 in 77).
- 54 Peti pritožbeni razlog se tudi zato, ker se nanaša na napačno uporabo prava s strani Splošnega sodišča pri izračunu zneska globe, naložene pritožnici, nanaša na izvrševanje njegove neomejene pristojnosti za določitev te globe, zlasti v točkah od 244 do 251 izpodbijane sodbe.

– Drugi in tretji del petega pritožbenega razloga

- 55 Glede drugega in tretjega dela petega pritožbenega razloga, ki ju je treba preučiti najprej in s katerima pritožnica Splošnemu sodišču očita, da za določitev zneska globe ni upoštevalo okoliščin, v skladu s katerimi naj bi pri kršitvi sodelovala le za proizvode, ki spadajo samo v eno od treh skupin zadevnih proizvodov, in naj bi imela pri izvedbi kršitve zgolj vlogo „sledi svojemu vodji“, je treba navesti, da je Splošno sodišče v okviru nadzora zakonitosti spornega sklepa zlasti v točkah 114, od 169 do 173 in od 192 do 200 izpodbijane sodbe zavrnilo trditve pritožnice, ki temeljijo na teh okoliščinah.
- 56 Iz tega sledi, da se Splošnemu sodišču ne sme očitati, da ni presojalo navedenih okoliščin, ko je pri izvajanju neomejene pristojnosti določilo znesek globe, ki jo je bilo treba naložiti.
- 57 Drugemu in tretjemu delu petega pritožbenega razloga ni mogoče ugoditi, ker se nanašata na ugotovitve Splošnega sodišča v okviru njegovega nadzora zakonitosti spornega sklepa, ki je pripeljal do zavrnitve argumentacije pritožnice v zvezi z istimi okoliščinami.
- 58 Kar namreč zadeva, prvič, trditev, podano v okviru drugega dela tega pritožbenega razloga, ki se nanaša na napako pri presoji, ki naj bi jo Splošno sodišče storilo glede skupin proizvodov, na katere se nanaša kršitev, ki se očita pritožnici, je treba navesti – kot je Splošno sodišče navedlo v točki 51 izpodbijane sodbe – da sta v skladu s členom 44(1)(c) Poslovnika Splošnega sodišča v različici, ki je veljala ob izdaji izpodbijane sodbe, predmet postopka in kratek povzetek tožbenih razlogov bistveni informaciji, ki morata biti navedeni v začetni vlogi, in da v skladu s členom 48(2) navedenega poslovnika navajanje novih tožbenih razlogov med postopkom ni dovoljeno, razen če izhajajo iz pravnih in dejanskih okoliščin, ki so se pojavile med postopkom (glej v tem smislu sodbi z dne 12. novembra 2009, SGL Carbon/Komisija, C-564/08 P, neobjavljena, EU:C:2009:703, točka 21, in z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija, C-559/12 P, EU:C:2014:217, točka 38). Kot pa je Splošno sodišče ugotovilo, je pritožnica to, da je vedela, da se je kršitev nanašala na tri podskupine proizvodov, izpodbijala šele

v repliki pred Splošnim sodiščem in ta trditev ni pomenila razširitve očitka, podanega v začetni vlogi. Splošno sodišče je torej to trditev v točkah 53, 54, 114 in 171 izpodbijane sodbe pravilno zavrlo kot prepozno.

- 59 V teh okoliščinah pritožnica ni smela uveljavljati te trditve v fazi pritožbe pred Sodiščem.
- 60 V delu, v katerem pritožnica z drugim delom petega pritožbenega razloga trdi, da bi morale Splošno sodišče upoštevati, da je bila njena dejavnost omejena samo na eno od treh podskupin proizvodov, zadošča ugotoviti, da je Splošno sodišče to upoštevalo. Tako je v točki 154 izpodbijane sodbe navedlo, da je to okoliščino Komisija upoštevala pri določitvi zneska vrednosti prodaje, ki je bil podlaga za izračun globe.
- 61 Zato drugi del petega pritožbenega razloga deloma ni dopusten, deloma pa ni utemeljen.
- 62 Kar zadeva, drugič, očitek, naveden v okviru tretjega dela tega pritožbenega razloga, v skladu s katerim naj Splošno sodišče iz vloge „izključno sledi svojemu vodji“, ki naj bi jo imela pritožnica pri določitvi naložene globe, ne bi izpeljalo posledic, je treba ugotoviti, da ta očitek temelji na predpostavki, da bi bilo treba za obravnavani primer uporabiti Smernice iz leta 1998, ne tistih iz leta 2006. Ker pa je Komisija v obravnavanem primeru nato uporabila Smernice iz leta 2006, iz katerih je izhajalo tudi Splošno sodišče v točki 246 izpodbijane sodbe, in ker te ne določajo, da se pri izvedbi sankcionirane kršitve upošteva izključno pasivna vloga ali vloga „sledí svojemu vodji“, je treba navedeni očitek zavrniti.
- 63 Tako je Splošno sodišče v točki 194 izpodbijane sodbe pravilno menilo, da izključno pasivna vloga ali vloga „sledí svojemu vodji“ podjetja ne pomeni več olajševalne okoliščine v skladu z navedenimi smernicami, in je v točki 197 navedene sodbe ugotovilo, da bi morala pritožnica glede na točko 29, tretja alineja, teh smernic za to, da bi bila upravičena do olajševalnih okoliščin, dokazati, da se je izognila izvajanju zadevnih kršitvenih sporazumov, česar pa ni storila.
- 64 Iz vsega navedenega izhaja, da tretji del petega pritožbenega razloga ni utemeljen.

– Prvi del petega pritožbenega razloga

- 65 Kar zadeva, na prvem mestu, trditve pritožnice, ki se nanašajo na napake pri presoji, ki naj bi jih Splošno sodišče storilo med drugim glede geografskega obsega kršitve, ko je ob izvrševanju neomejene pristojnosti določalo znesek globe, je treba najprej spomniti, da je le Splošno sodišče pristojno za nadzor tega, kako je Komisija v posameznem primeru presodila teže nezakonitih ravnanj. V okviru pritožbe je namen nadzora Sodišča preveriti, prvič, koliko je Splošno sodišče pravno pravilno upoštevalo vse bistvene dejavnike za presajo teže določenega ravnanja glede na člen 101 PDEU in člen 23 Uredbe št. 1/2003 in, drugič, ali je Splošno sodišče pravno zadostno odgovorilo na vse trditve, navedene v utemeljitev predloga za odpravo globe ali znižanje zneska globe (glej zlasti sodbe z dne 17. decembra 1998, Baustahlgewebe/Komisija, C-185/95 P, EU:C:1998:608, točka 128; z dne 28. junija 2005, Dansk Rørindustri in drugi/Komisija C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, EU:C:2005:408, točka 244, ter z dne 5. decembra 2013, Solvay Solexis/Komisija, C-449/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:802, točka 74).
- 66 Treba pa je spomniti, da Sodišču, kadar v okviru pritožbe odloča o pravnih vprašanjih, ni treba iz razlogov pravičnosti s svojo presojjo nadomestiti presoje Splošnega sodišča, ki pri izvajanju svoje neomejene pristojnosti odloča o višini glob, ki se podjetjem naložijo zaradi kršitev prava Unije (sodbi z dne 28. junija 2005, Dansk Rørindustri in drugi/Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, EU:C:2005:408, točka 245, ter z dne 11. julija 2013, Gosselin Group/Komisija, C-429/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:463, točka 87).

- 67 Prav tako je treba ob tem spomniti, da je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča pri določitvi višine globe upoštevati trajanje kršitve in vse dejavnike, ki se lahko upoštevajo pri presoji teže kršitve (sodbi z dne 28. junija 2005, Dansk Rørindustri in drugi/Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, EU:C:2005:408, točka 240, ter z dne 11. julija 2013, Team Relocations in drugi/Komisija, C-444/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:464, točka 98).
- 68 Med dejavniki, ki se lahko upoštevajo pri presoji teže kršitev, so ravnanje vsakega od podjetij, vloga, ki jo ima vsako od podjetij pri izvajanju omejevalnega sporazuma, korist, ki so jo lahko imela od tega sporazuma, njihova velikost in vrednost zadevnega blaga ter nevarnost, ki jo ta vrsta kršitev pomeni za cilje Evropske unije (sodbi z dne 28. junija 2005, Dansk Rørindustri in drugi/Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, EU:C:2005:408, točka 242, ter z dne 11. julija 2013, Team Relocations in drugi/Komisija, C-444/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:464, točka 100).
- 69 Ker gre v obravnavanem primeru za to, da je Splošno sodišče uporabilo koeficienta „teža kršitve“ in „dodatni znesek“, ki sta enaka tistima, ki ju je Komisija določila v spornem sklepu, vsak v višini 15 %, čeprav je Splošno sodišče navedlo, da se je kršitev razširjala na dve, ne pa na šest držav članic, je treba navesti, da je Splošno sodišče po tem, ko je v točkah od 156 do 168 izpodbijane sodbe ugotovilo napake, ki jih je Komisija storila pri presoji tega geografskega obsega, v okviru neomejene pristojnosti – kot je razvidno med drugim iz točk 242 in od 244 do 251 navedene sodbe – presodilo posledice, ki jih je treba izpeljati iz napak, ki jih je Komisija storila pri določanju zneska naložene globe.
- 70 Najprej je Splošno sodišče v točki 246 izpodbijane sodbe menilo, da se je v obravnavanem primeru treba za ponovni izračun zneska globe ustrezno ravnati po Smernicah iz leta 2006.
- 71 Nato je Splošno sodišče v točki 247 navedene sodbe menilo, da napake pri presoji, ki jih je storila Komisija in so bile v tem, da je določila 15-odstotna koeficienta „teža kršitve“ in „dodatni znesek“, pri čemer se je oprla na geografski obseg kršitve, ki pokriva ozemlje šestih držav članic, zahtevajo samo to, da presojo Komisije nadomesti s svojo, kar zadeva določitev teh koeficientov, ob upoštevanju zlasti geografskega obsega kršitve, ki bi moral biti omejen na ozemlje dveh držav članic. Ob upoštevanju točk od 57 do 64 te sodbe Splošno sodišče za to pravilno ni upoštevalo trditve pritožnice, da se kršitev nanaša samo na eno od treh podskupin proizvodov, in njene vloge „sledi svojemu vodji“.
- 72 Splošno sodišče pa je za izvedbo izračuna zneska naložene globe v točki 248 izpodbijane sodbe menilo, da je Komisija v členu 1(2) in točkah 872 in 873 spornega sklepa pravilno menila, da je pritožnica med 6. marcem 1998 in 9. novembrom 2004 sodelovala pri enotni in trajajoči kršitvi, ki je imela obliko tajnega kartela z namenom usklajevanja prihodnjih dvigov cen treh podskupin zadevnih proizvodov, na ozemljih Nemčije in Avstrije.
- 73 Nazadnje je Splošno sodišče v točki 249 izpodbijane sodbe ob upoštevanju ne le narave te kršitve, ampak tudi njenega geografskega obsega, ki se je razširjal na ozemlje dveh držav članic, in njenega dolgega trajanja ugotovilo, da ta kršitev spada med najtežje, in menilo, da je ob upoštevanju točke 23 Smernic iz leta 2006 za tako kršitev 15-odstotni delež prodaje minimalen.
- 74 Zato je Splošno sodišče v točki 250 izpodbijane sodbe menilo, da je za izračun osnovnega zneska globe, naložene pritožnici, primerno vsakega od koeficientov „teža kršitve“ in „dodatni znesek“ določiti na 15 %.
- 75 Iz vsega zgoraj navedenega – drugače, kot trdi pritožnica – sledi, da je Splošno sodišče upoštevalo to, da se je geografski obseg kršitve razširjal le na dve, ne pa na šest držav članic. Vendar je Splošno sodišče kljub temu bolj omejenemu geografskemu obsegu menilo, da je 15-odstotna stopnja primerna ob upoštevanju med drugim narave kršitve. V zvezi s tem je treba poudariti, da je ob upoštevanju točke 23 Smernic iz leta 2006, po katerih se je Splošno sodišče odločilo ravnati, mogoče koeficienta

„teža kršitve“ in „dodatni znesek“ v višini 15 % upravičiti že samo z naravo zadevne kršitve, ker ta – kot je navedlo Splošno sodišče – spada med najtežje omejitve konkurence v smislu navedene točke 23 in ker taka 15-odstotna stopnja ustreza najnižji stopnji v meji razpona sankcij, ki je v skladu s temi smernicami določena za takšne kršitve (v zvezi s tem glej v tem smislu sodbi z dne 11. julija 2013, Ziegler/Komisija, C-439/11 P, EU:C:2013:513, točki 124 in 125, ter z dne 11. julija 2013, Team Relocations in drugi/Komisija, C-444/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:464, točka 125). Zato pritožnica Splošnemu sodišču napačno očita, da pri določitvi koeficientov „teža kršitve“ in „dodatni znesek“ ni upoštevalo geografskega obsega kršitve in da je ta koeficienta določilo na 15 %.

- 76 Te ugotovitve se ne sme izpodbijati z utemeljitvijo, da je ta stopnja enaka stopnji, ki je bila določena za druga podjetja, ki so bila udeležena pri kršitvi na veliko širšem geografskem obsegu, kot je ta, sprejet glede pritožnice, kar naj bi bilo po njenem mnenju v nasprotju z načelom enakega obravnavanja.
- 77 V zvezi s tem je namreč treba opozoriti, da je to načelo splošno načelo prava Unije, ki je določeno v členih 20 in 21 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. Iz ustaljene sodne prakse je razvidno, da to načelo zahteva, da se primerljivi položaji ne obravnavajo različno in da se različni položaji ne obravnavajo enako, razen če je takšno obravnavanje objektivno utemeljeno (glej zlasti sodbo z dne 12. novembra 2014, Guardian Industries in Guardian Europe/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, točka 51).
- 78 Spoštovanje navedenega načela zavezuje zlasti Splošno sodišče ne le pri izvajanju nadzora zakonitosti sklepa Komisije o naložitvi glob, temveč tudi pri izvajanju neomejene sodne pristojnosti. Izvajanje take pristojnosti pri določitvi višine naloženih glob namreč ne sme pripeljati do diskriminacije med podjetji, ki so bila udeležena pri sporazumu ali usklajenem ravnanju v nasprotju s členom 101(1) PDEU (glej v tem smislu sodbo z dne 18. decembra 2014, Komisija/Parker Hannifin Manufacturing in Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, točka 77).
- 79 Toda kot izhaja iz sodne prakse Sodišča, ni nujno, da na podlagi istega načela do upoštevanja razlik med podjetji, ki so sodelovala pri istem kartelu, zlasti glede geografskega obsega udeležbe posameznega podjetja, pride ob določitvi koeficientov „teža kršitve“ in „dodatni znesek“, temveč do upoštevanja lahko pride v drugi fazi izračuna globe, na primer ob prilagoditvi osnovnega zneska glede na olajševalne ali obteževalne okoliščine v skladu s točkama 28 in 29 Smernic iz leta 2006 (glej v tem smislu sodbi z dne 11. julija 2013, Gosselin Group/Komisija, C-429/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:463, točke od 96 do 100, in z dne 11. julija 2013, Team Relocations in drugi/Komisija, C-444/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:464, točki 104 in 105).
- 80 Kot je navedla Komisija, so take razlike lahko razvidne tudi iz vrednosti prodaje, ki je podlaga za izračun osnovnega zneska globe, saj taka vrednost za vsako udeleženo podjetje odraža pomen njegove udeležbe pri zadevni kršitvi v skladu s točko 13 Smernic iz leta 2006, ki omogoča, da se za izhodišče za izračun glob vzame znesek, ki odraža gospodarski pomen kršitve in težo posameznega podjetja v tej kršitvi (glej sodbo z dne 11. julija 2013, Team Relocations in drugi/Komisija, C-444/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:464, točka 76).
- 81 Ker ni sporno, da je bil osnovni znesek globe, naložene pritožnici, določen glede na vrednost prodaje, ki jo je opravila pritožnica, je Splošno sodišče lahko v točki 250 izpodbijane sodbe stopnjo koeficientov „teža kršitve“ in „dodatni znesek“ določilo na 15 %, ne da bi kršilo načelo enakega obravnavanja.
- 82 Na drugem mestu, trditev v zvezi s tem, da naj bi Splošno sodišče v točki 249 izpodbijane sodbe težo kršitve napačno presodilo ob upoštevanju trajanja udeležbe pritožnice, je treba glede na ugotovitve iz točke 75 te sodbe zavrnilo kot brezpredmetno.
- 83 Iz tega, da je Splošno sodišče v navedeni točki med preostalimi merili, med katerimi je merilo narave zadevne kršitve, navedlo njeno dolgo trajanje, se vsekakor ne sme sklepati na to, da je navedeno sodišče s tem zadnjemavedenemu merilu pripisalo prevelik pomen.

- 84 Na tretjem mestu, glede očitka v zvezi s pomanjkljivo obrazložitvijo je treba spomniti, da mora obveznost obrazložitve sodb, ki jo ima Splošno sodišče na podlagi člena 36 Statuta Sodišča Evropske unije, ki se za Splošno sodišče uporablja na podlagi člena 53, prvi odstavek, tega statuta, in člena 81 Poslovnika Splošnega sodišča v različici, ki je veljala ob izdaji izpodbijane sodbe, jasno in nedvoumno izražati razlogovanje Splošnega sodišča, tako da se zainteresirane stranke lahko seznanijo z utemeljitvijo sprejete odločbe in da Sodišče opravi sodni nadzor (glej med drugim sodbi z dne 26. septembra 2013, *Alliance One International/Komisija*, C-679/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:606, točka 98, in z dne 28. januarja 2016, *Quimitécnica.com in de Mello/Komisija*, C-415/14 P, neobjavljena, EU:C:2016:58, točka 56).
- 85 Kot je Sodišče že razsodilo, mora Splošno sodišče pri izvrševanju neomejene pristojnosti spoštovati to obveznost (glej v tem smislu sodbo z dne 18. decembra 2014, *Komisija/Parker Hannifin Manufacturing in Parker-Hannifin*, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, točka 77).
- 86 Vendar v skladu z ustaljeno sodno prakso ta obveznost obrazložitve Splošnemu sodišču ne nalaga, da zagotovi razlago, ki bi izčrpno in posamično sledila ugotovitvam, ki jih navajajo stranke v sporu. Obrazložitev je torej lahko implicitna, če zadevnim osebam omogoča, da se seznanijo z razlogi, iz katerih Splošno sodišče ni sprejelo njihovih argumentov, Sodišču pa, da razpolaga z zadostnimi elementi za izvajanje nadzora (glej zlasti sodbi z dne 2. aprila 2009, *Bouygues in Bouygues Télécom/Komisija*, C-431/07 P, EU:C:2009:223, točka 42, in z dne 22. maja 2014, *Armando Álvarez/Komisija*, C-36/12 P, EU:C:2014:349, točka 31).
- 87 V obravnavanem primeru je treba navesti, da se je Splošno sodišče v odgovor na trditve pritožnice za znižanje zneska naložene globe izreklo, prvič, v točkah od 245 do 251 izpodbijane sodbe o posledicah, ki jih je treba izpeljati iz napak, ki jih je Komisija storila glede zneska globe, in drugič, v točkah od 252 do 259 navedene sodbe o dodatnih trditvah, ki jih je pritožnica navedla v utemeljitev znižanja globe, preden je ob izvrševanju neomejene pristojnosti v točki 260 navedene sodbe sklenilo, da je treba znesek globe določiti na znesek, ki je enak znesku, ki ga je Komisija določila v spornem sklepu. Drugače, kot trdi pritožnica, je Splošno sodišče v točki 249 izpodbijane sodbe naštel dejavnike, ki jih je upoštevalo pri določitvi koeficientov „teža kršitve“ in „dodatni znesek“, ter navedlo, da v skladu s točko 23 Smernic iz leta 2006 in ob upoštevanju razpona od 0 % do 30 %, določenega v teh smernicah, zadevna kršitev, ki spada med najtežje kršitve, upravičuje 15-odstotno stopnjo.
- 88 Splošno sodišče je s tem podalo razloge, iz katerih je sprejelo tako stopnjo in nato globo določilo na znesek, naveden v točki 251 izpodbijane sodbe.
- 89 V teh okoliščinah je treba trditev pritožnice v zvezi s pomanjkljivo obrazložitvijo izpodbijane sodbe zavrniti.
- 90 Nobene od trditev, navedenih v utemeljitev prvega dela petega pritožbenega razloga, ni mogoče sprejeti, zato je treba ta del zavrniti kot neutemeljen.
- 91 Iz vseh zgornjih preudarkov sledi, da je treba peti pritožbeni razlog zavreči kot delno nedopusten in zavrniti kot delno neutemeljen.

Šesti pritožbeni razlog: predolgo trajanje postopka pred Splošnim sodiščem

Trditve strank

- 92 Pritožnica s šestim pritožbenim razlogom navaja, da je Splošno sodišče kršilo obveznost, da o predloženi zadevi odloči v razumnem roku. Trdi, da se je postopek pred njim začel 8. septembra 2010 in končal več kot tri leta pozneje, to je 16. septembra 2013, ko je bila izdana izpodbijana sodba. Glede na upošteveno sodno prakso in okoliščine te zadeve naj bi bilo to obdobje posebej dolgo in čezmerno.
- 93 Komisija meni, da tudi če bi šteli, da trajanje postopka ni razumno, temu pritožbenemu razlogu ni mogoče ugoditi.

Presoja Sodišča

- 94 V delu, v katerem pritožnica s šestim pritožbenim razlogom na prvem mestu predlaga razveljavitev izpodbijane sodbe zaradi čezmernega trajanja postopka pred Splošnim sodiščem, je treba navesti, da ob neobstoju indica, v skladu s katerim bi tako trajanje vplivalo na rešitev spora, nespoštovanje sojenja v razumnem roku ne more pripeljati do razveljavitve izpodbijane sodbe. Če namreč nespoštovanje sojenja v razumnem roku ni vplivalo na rešitev spora, razveljavitev izpodbijane sodbe ne bi odpravila kršitve načela učinkovitega sodnega varstva, ki jo je storilo Splošno sodišče (sodbe z dne 26. novembra 2013, *Gascogne Sack Deutschland/Komisija*, C-40/12 P, EU:C:2013:768, točki 81 in 82; z dne 26. novembra 2013, *Kendrion/Komisija*, C-50/12 P, EU:C:2013:771, točki 82 in 83, ter z dne 10. julija 2014, *Telefónica in Telefónica de España/Komisija*, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, točka 64).
- 95 V obravnavanem primeru pritožnica Sodišču ni predložila nobenega indica, ki bi kazal na to, da bi predolgo trajanje postopka pred Splošnim sodiščem lahko vplivalo na rešitev spora, ki mu je bil predložen v odločanje.
- 96 Iz tega sledi, da na podlagi šestega pritožbenega razloga ni mogoče razveljaviti izpodbijane sodbe v celoti.
- 97 Ker pritožnica s šestim pritožbenim razlogom na drugem mestu in podredno predlaga zmanjšanje zneska globe, ki ji je bila naložena, je treba spomniti, da je treba kršitev obveznosti iz člena 47, drugi odstavek, Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ki jo je storilo sodišče Unije, in sicer da o predloženi zadevi odloči v razumnem roku, sankcionirati z odškodninsko tožbo, ki se vloži pri Splošnem sodišču, saj je taka tožba učinkovito sredstvo. Tako predloga za povrnitev škode, nastale, ker Splošno sodišče ni spoštovalo razumnega roka za sojenje, ni mogoče vložiti neposredno pri Sodišču v okviru pritožbe, ampak ga je treba vložiti pri Splošnem sodišču (sodbe z dne 10. julija 2014, *Telefónica in Telefónica de España/Komisija*, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, točka 66; z dne 9. oktobra 2014, *ICF/Komisija*, C-467/13 P, neobjavljena, EU:C:2014:2274, točka 57, in z dne 21. januarja 2016, *Galp Energía España in drugi/Komisija*, C-603/13 P, EU:C:2016:38, točka 55).
- 98 Splošno sodišče, ki je pristojno na podlagi člena 256(1) PDEU in ki odloča o odškodninskem zahtevku, mora o takem zahtevku odločiti v drugačni sestavi, kot je ta, ki je odločala o sporu, v zvezi s katerim je potekal postopek, katerega trajanje se graja (glej v tem smislu sodbe z dne 10. julija 2014, *Telefónica in Telefónica de España/Komisija*, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, točka 67; z dne 9. oktobra 2014, *ICF/Komisija*, C-467/13 P, neobjavljena, EU:C:2014:2274, točka 58, in z dne 21. januarja 2016, *Galp Energía España in drugi/Komisija*, C-603/13 P, EU:C:2016:38, točka 56).

- 99 Ob navedenem lahko Sodišče, če je očitno, ne da bi morale stranke v zvezi s tem predložiti dodatne dokaze, da je Splošno sodišče dovolj resno kršilo svojo obveznost, da o zadevi odloči v razumnem roku, to ugotovi (glej v tem smislu sodbi z dne 9. oktobra 2014, ICF/Komisija, C-467/13 P, neobjavljena, EU:C:2014:2274, točka 59, in z dne 21. januarja 2016, Galp Energía España in drugi/Komisija, C-603/13 P, EU:C:2016:38, točka 57).
- 100 Vendar se v obravnavanem primeru zlasti ob upoštevanju narave in kompleksnosti zadeve ter števila tožb, vloženih zoper sporni sklep, ne zdi, da je bilo trajanje postopka pred Splošnim sodiščem, to je približno tri leta, očitno nerazumno.
- 101 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je treba štiri pritožbeni razlogi zavriniti.
- 102 Ker nobeden od pritožbenih razlogov, ki jih je navedla pritožnica, ni bil sprejet, je treba pritožbo v celoti zavriniti.

Stroški

- 103 Člen 184(2) Poslovnika Sodišča določa, da če pritožba ni utemeljena, to odloči o stroških.
- 104 V skladu s členom 138(1) navedenega poslovnika, ki se na podlagi člena 184(1) tega poslovnika uporablja za pritožbeni postopek, se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Ker pritožnica s predlogi ni uspela in je Komisija predlagala, naj se ji naloži plačilo stroškov, ji je treba naložiti plačilo stroškov, ki se nanašajo na to pritožbo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. Pritožba se zavrne.

2. Družbi Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG se naloži plačilo stroškov.

Podpisi